

21.10.2019 tarihli Uluslararası Özel Hukuk I dersinde aşağıda yer alan kararlar incelenecektir. Derse kararlara hazırlanarak gelmeniz gerekmektedir.

T.C.

DANIŞTAY

10. DAİRE

E. 2013/3739

K. 2016/1743

T. 29.3.2016

- **TÜRK VATANDAŞLIĞINA GEÇMEYE İLİŞKİN TALEBİN REDDİ NEDENİYLE İPTAL DAVASI (İstihbarat Raporlarında Davacının Suriye İstihbaratı Adına Çalıştığı ve Milli Güvenliği Tehdit Eden Biri Olduğunun Belirtildiği - İstihbarat Raporu Nedeniyle Vatandaşlığa Kabul Edilmemenin Hükümlerlik Hakkıyla İlgili Olduğunun Kabulü)**
- **MİLLİ GÜVENLİK VE KAMU DÜZENİNİ OLUMSUZ ETKİLEME (Türk Vatandaşlığına Kabul Etme Konusunun Devletin Hükümlerlik Yetkisine Dair Olduğu Gözetileceği - Davalı İdarece Takdir Yetkisi Çerçevesinde Davacı Hakkındaki Kayıtların Değerlendirilmesi Sonucu Tesis Edilen Davaya Konu İşlemler Hukuka Aykırılık Bulunmadığı)**
- **DAVACI HAKKINDAKİ OLUMSUZ YÖNDEKİ MİT RAPORLARI (Türk Vatandaşlığına Kabul Etme Konusunun Devletin Hükümlerlik Yetkisine Dair Olduğu Gözetileceği - Davalı İdarece Takdir Yetkisi Çerçevesinde Davacı Hakkındaki Kayıtların Değerlendirilmesi Sonucu Tesis Edilen Davaya Konu İşlemler Hukuka Aykırılık Bulunmadığı)**
- **DEVLETİN HÜKÜMLERLİK YETKİSİ (Davacı Hakkında Olumsuz Yönde MİT Raporları Nedeniyle Türk Vatandaşlığına Alınmamasının Devletin Hükümlerlik Hakkı Kapsamında Değerlendirilmesi Gerektiği - Davalı İdarenin Takdir Hakkı Kapsamının Yerel Mahkemece Gözetilmesi Gereği/Davacı Hakkında Geçmiş Kayıtlar/Kamu Güvenliği)**
- **İDARENİN TAKDİR HAKKI BULUNDUĞU (MİT Raporlarında Davacı Hakkında Milli Güvenlik ve Kamu Düzenini Olumsuz Etkileyecek Mahiyette Kayıtlar Bulunduğu - Türk Vatandaşlığına Alınmaması Yönündeki İdari İşlemin Hukuka Uygun Olduğu/MİT Tarafından Yapılan Arşiv Araştırması/Kamu Düzeni/Hükümlerlik Hakkı/Kamu Güvenliği)**

5901/m.16

ÖZET : Dava, evlilik ile türk vatandaşlığına geçme hakkındaki talebin idarece reddine ilişkin işlemin iptali talebiyle açılmıştır.Yerel mahkeme davayı kabul etmiştir.Eldeki davada, MİT tarafından yapılan arşiv araştırması sonucu Emniyet Genel Müdürlüğüne yazılan yazılarında, davacının, PKK-KONGRE-GEL paralelinde faaliyet yürüttüğü, Suriye istihbaratına çalıştığıın ifade edilmesi üzerine, bu hususların vatandaşlık talebinde dikkate alınarak davacının evlenme yoluyla Türk vatandaşlığına alınma istemiyle yaptığı başvurunun reddi yolunda işlem tesis edildiği, söz konusu işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.Davalı idarece Türk vatandaşlığına alınma talebi üzerine davacı hakkında yapılan inceleme ve araştırma sonunda, davacı hakkındaki geçmiş kayıtların değerlendirilmesi üzerine kamu düzenini bozucu nitelikte, terör örgütü ve bir başka ülke istihbaratı ile bağlantılı faaliyetlerde bulunduğuunun tespiti sebebiyle başvurunun reddedildiği görülmektedir.Bu durumda, Türk vatandaşlığına kabul etme konusunun Devletin hükümlerlik yetkisine dair olduğu gözetildiğinde, davalı idarece takdir yetkisi çerçevesinde davacı hakkındaki geçmiş kayıtların değerlendirilmesi sonucu tesis edilen davaya konu işlemler hukuka aykırılık, işlemin iptali yolundaki İdare Mahkemesi kararında ise hukuki isabet bulunmamaktadır.

İstemin Özeti : Ankara 5. İdare Mahkemesince davaya konu işlemin iptali yolunda verilen 12.2.2013 tarih ve E:2012/965, K:2013/165 Sayılı kararın 2577 Sayılı Kanun'un 49. maddesi uyarınca temyizden incelenerek bozulmasına karar verilmesi istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi Düşüncesi : Temyiz isteminin kabulüyle davaya konu işlemin iptali yolunda verilen İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği görüldü:

KARAR : Dava, Suriye uyruklu olan ve Türk vatandaşıyla evlenen davacının, evlenme yoluyla Türk vatandaşlığına kazanmak istemiyle yaptığı başvurunun, 'Kamu düzeni, milli güvenlik ve genel ahlak açısından sakıncalı olmamak şartını taşımadığından bahisle reddine dair 14.11.2011 tarih ve 101671 Sayılı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Ankara 5. İdare Mahkemesince, her ne kadar davalı idarece sunulan savunma dilekçesinde, davacının durumunun kamu düzeni, milli güvenlik ve genel ahlak açısından sakıncalı görülmesi sebebiyle Türk vatandaşlığına geçme talebinin uygun bulunmadığı ileri sürülmüş ise de, bu durumu kanıtlayıcı somut bir bilgi veya belge sunulmadığı; öte yandan, davacının 1991 yılından itibaren Türk vatandaşı ile evli olduğu, uzun yıllar Sağlık Bakanlığında sözleşmeli olarak doktorluk yaptığı, Türk vatandaşı olan altı (6) çocuğunun bulunduğu, kendisine süresiz ikamet izni verildiği, herhangi bir sabıkasının veya suç kaydının olmadığı, Mersin Valiliği tarafından hakkında yapılan soruşturma sonucunda da hakkında olumsuz bir kanaat belirtilmediği görüldüğünden, davaya konu işlemler hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davaya konu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Davalı idare tarafından, hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek 2577 Sayılı Kanun'un 49. maddesi uyarınca İdare Mahkemesi kararının temyizden incelenerek bozulmasına karar verilmesi istenilmektedir.

5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 'Türk Vatandaşlığının Evlenme Yoluyla Kazanılması' başlıklı 16. maddesinde, " (1) Bir Türk vatandaşı ile evlenmenin doğrudan Türk vatandaşlığı kazandırmayacağı, ancak bir Türk vatandaşı ile en az üç yıldan beri evli olan ve evliliği devam eden yabancıların Türk vatandaşlığı kazanmak üzere başvuruda bulunabileceği, başvuru sahiplerinde;

a-) Aile birliği içinde yaşama,

b-) Evlilik birliği ile bağdaşmayacak bir faaliyette bulunmama,

c-) Milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmama şartlarının aranacağı" hüküm altına alınmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, Suriye vatandaşı olan davacının evlenme yoluyla Türk vatandaşlığına geçme istemiyle yaptığı başvuru neticesinde Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen mülakat formunda, davacının 4.7.1991 tarihinden beri Türk vatandaşı ile evli ve müşterek altı (6) çocuklarının olduğu, Mersin ilinde ortak ikametgahlarının bulunduğu, uzun yıllar Sağlık Bakanlığında sözleşmeli olarak doktorluk yaptığı, herhangi bir suç kaydının olmadığı, bahse konu evliliğin menfaat karşılığı yapılmış anlaşmalı bir evlilik olmadığı belirtilerek mülakat sonucunda oluşan kanaatin olumlu olarak değerlendirilmesi neticesinde, davacının 5901 Sayılı Kanun'un 16. maddesinde aranan şartları taşıdığı sonucuna varıldığı; Mersin İl Emniyet Müdürlüğü tarafından da davacı hakkında yapılan ön inceleme ve araştırma sonucunda, yukarıda yazılı hususlara benzer tespitlere yer verildiği; ancak, Milli İstihbarat Teşkilatınca yapılan arşiv araştırması sonucu Emniyet Genel Müdürlüğüne yazılan yazılarında, davacının, PKK-KONGRE-GEL paralelinde faaliyet yürüttüğü, Suriye istihbaratına çalıştığıın ifade edilmesi üzerine, bu hususların vatandaşlık talebinde dikkate alınarak davacının evlenme yoluyla Türk vatandaşlığına alınma istemiyle yaptığı başvurunun reddi yolunda işlem tesis edildiği, söz konusu işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılan uyumsuzlukta, davalı idarece Türk vatandaşlığına alınma talebi üzerine davacı hakkında yapılan inceleme ve araştırma sonunda, davacı hakkındaki geçmiş kayıtların değerlendirilmesi üzerine kamu düzenini bozucu nitelikte, terör örgütü ve bir başka ülke istihbaratı ile bağlantılı faaliyetlerde bulunduğuunun tespiti sebebiyle başvurunun reddedildiği görülmektedir.

Bu durumda, Türk vatandaşlığına kabul etme konusunun Devletin hükümlerine dair olduğu gözetildiğinde, davalı idarece takdir yetkisi çerçevesinde davacı hakkındaki geçmiş kayıtların değerlendirilmesi sonucu tesis edilen davaya konu işlemin iptali yolundaki İdare Mahkemesi kararında ise hukuki isabet bulunmamaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, temyiz isteminin kabulüyle, Ankara 5. İdare Mahkemesi'nin 12.2.2013 tarih ve E:2012/965, K:2013/165 Sayılı kararının BOZULMASINA, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan İdare Mahkemesine gönderilmesine, 29.03.2016 tarihinde gerekçede oyçokluğu, esasta oybirliğiyle karar verildi.

KARŞI OY :

Bakılan uyumsuzlukta, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının 1992-1993 yıllarındaki kayıtlarında davacının, PKK-KONGRE-GEL paralelinde faaliyet yürüttüğü, Suriye istihbaratına çalıştığı yolunda bilgiler yer aldığı; ancak, 11.3.2011 tarihli evlenme yolu ile Türk vatandaşlığını kazanma istemli başvurusuna kadar anılan tespit yönünde herhangi bir faaliyette bulunduğu dair dosya içerisinde bilgi ve belge bulunmadığı, ayrıca davacının Türk vatandaşı ile evliliğinden altı çocuğu olduğu, Türkiye'de yaklaşık on beş (15) yıl sözleşmeli doktor olarak çalıştığı, hakkında olumsuz başka bir tespit olmadığı görülmektedir.

Bu durumda, Mahkemece 1992-1993 yıllarından sonraki süre içerisinde davacı hakkında herhangi bir terör örgütü ile bağlantısının olup olmadığı ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığınca düzenlenen yeni bir rapor bulunup bulunmadığı hususları araştırılarak bir karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeye dayalı olarak davaya konu işlemin iptali yolunda verilen kararda hukuki isabet bulunmadığı düşüncesiyle karara gerekçe yönünden katılmıyorum.

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ GENEL KURULU

E. 2015/4972

K. 2018/23

T. 17.1.2018

İstem Özeti : Ankara 5. İdare Mahkemesi'nin 25/06/2015 günlü, E:2015/1671, K:2015/1130 Sayılı İsrar kararının, davalı idare tarafından temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi :

Düşüncesi : Temyiz isteminin kabulüyle İsrar kararının Danıştay Daire kararı doğrultusunda bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca dosya incelendi, gereği görüldü:

KARAR : Dava; Suriye vatandaşı olan davacının 5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 16. maddesi hükümlerine göre evlenme yoluyla Türk vatandaşlığı kazanmak için yapmış olduğu başvurunun reddine ilişkin 28/05/2010 günlü, 94008 Sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Ankara 5. İdare Mahkemesi'nin 26/05/2011 günlü, E:2010/1609, K:2011/692 Sayılı kararıyla; davacının, 05/07/2004 tarihinde bir Türk vatandaşı ile evlendiği ve bu evlilikten 2005 ve 2007 tarihlerinde iki çocuğu olduğu, evliliğinin devam ettiği, davacının Türk vatandaşlığını evlenme yoluyla kazanmak için davalı idareye başvurduğu, 09/09/2009 tarihinde Vatandaşlık İnceleme Komisyonu tarafından davacının kendisi ile eşinin mülakata tabi tutulduğu, yapılan mülakat sonucu davacının vatandaşlığı kazanmasına engel bulunmadığının belirlendiği, davalı idarece yapılan soruşturma sonucu davacının eşinin Van 4. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılandığı ve 6 yıl 8 ay hapis cezasına mahkum edildiği, halen Van M Tipi Cezaevinde tutukluluk halinin devam ettiğinin tespit edildiği, davalı idarece davacının eşinin mahkumiyeti gerekçesiyle davacının vatandaşlık başvurusunun reddedildiği, 5901 Sayılı Yasa'da evlenme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılması için başvuru sahiplerinin taşınması gereken şartların belirlendiği, Türk vatandaşı olan diğer eşin de bu şartları taşınmasının değerlendirme kriteri olarak belirlenmeyeceği de açık olduğundan, davalı idarenin başvuru şartlarıyla ilgili hükümleri Türk vatandaşı olan eşi de kapsayacak şekilde genişleterek tesis ettiği dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle işlemin iptaline karar verilmiştir.

Anılan karar, Danıştay Onuncu Dairesi'nin 16/02/2015 günlü, E:2011/10326, K:2015/493 Sayılı kararıyla; vatandaşlığın kazanılması için başvuru sahiplerinin taşınması gereken şartların sadece başvuru sahiplerinde bulunması gerektiği, Türk vatandaşı olan diğer eşin de bu şartları taşınmasının değerlendirme kriteri olarak belirlenmeyeceği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmişse de, mevzuatta öngörülen başvuru koşullarının sadece başvuran yabancı açısından değil her iki eşi de kapsayacak şekilde irdelenmesi gerekliliği vatandaşlık konusunda Devletin hükümlerine ilişkin bir sonucu olduğu, davalı idarece konunun incelenmesi sonucunda 5901 Sayılı Kanun'un tanıdığı yetki çerçevesinde tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle bozulmuş ise de; İdare Mahkemesi, bozma kararına uymayarak ilk kararında ısrar etmiştir.

Davalı idare, Ankara 5. İdare Mahkemesi'nin 25/06/2015 günlü, E:2015/1671, K:2015/1130 Sayılı İsrar kararını temyiz etmekte ve bozulmasını istemektedir.

5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun "Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılması" başlıklı 10. maddesinde; "Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen bir yabancı, bu Kanunda belirtilen şartları taşınması halinde yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilir. Ancak, aranan şartları taşımak vatandaşlığın kazanılmasında kişiye mutlak bir hak sağlamaz.", "Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılması" başlıklı 16. maddesinde, "Bir Türk vatandaşı ile evlenme doğrudan Türk vatandaşlığını kazandırmaz. Ancak bir Türk vatandaşı ile en az üç yıldan beri evli olan ve evliliği devam eden yabancılar Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunabilir. Başvuru sahiplerinde;

- a-) Aile birliği içinde yaşama,
- b-) Evlilik birliği ile bağdaşmayacak bir faaliyette bulunmama,
- c-) Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmama,

şartları aranır." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; Suriye vatandaşı olan davacının evlenme yoluyla Türk vatandaşlığına geçme istemiyle yaptığı başvuru neticesinde Vatandaşlık Başvuru İnceleme Komisyonunca 09/09/2009 tarihinde davacı ve tutuklu bulunan Türk vatandaşı eşi ile gerçekleştirilen mülakat sonucu, davacının, 05/07/2004 tarihinden beri Türk vatandaşı ile evli olduğu, müşterek 2 çocukları bulunduğu, bu evliliğe ait ortak meskenleri olduğu, evlilikten doğan sorumluluğun eşler arasında paylaşıldığı, eşlerin birbirlerini anlayacak kadar Türkçe bildiklerinin tespit edildiği, mülakat sonucunda oluşan kanaatin olumlu olarak değerlendirilmesi neticesinde, davacının 5901 Sayılı Kanun'un 16. maddesinde aranan şartları taşıdığı sonucuna varıldığı, davalı idarece yapılan soruşturma sonucu ise davacının eşinin Van 4. Ağır Ceza Mahkemesinde "uyuşturucu madde ticareti" suçu isnadıyla yargılandığı ve anılan Mahkemenin 17/02/2010 günlü, E:2009/55, K:2010/30 Sayılı kararıyla, 6 yıl 8 ay hapis ile 5.000 TL adli para cezasına mahkum edildiği, halen Van M Tipi Cezaevinde tutukluluk halinin devam ettiğinin tespit edildiği, bu nedenle de davacının vatandaşlık başvurusunun reddine ilişkin dava konusu işlemin tesis edildiği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Türk vatandaşlığına kabul etme konusunun Devletin hükümlerine ilişkin olduğu gözetildiğinde, davalı idarece takdir yetkisi çerçevesinde davacı ve eşi hakkındaki kayıtların değerlendirilmesi sonucu 5901 Sayılı Kanun'un idareye takdir yetkisi veren 10. maddesi uyarınca tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, davalı idarenin temyiz isteminin kabulüne, Ankara 5. İdare Mahkemesi'nce verilen 25/06/2015 günlü, E:2015/1671, K:2015/1130 Sayılı İsrar kararının BOZULMASINA, dosyanın anılan İdare Mahkemesine gönderilmesine, kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 17/01/2018 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

T.C.

DANIŞTAY

10. DAİRE

E. 2015/2640

K. 2019/404

T. 15.1.2019

• **TÜRK VATANDAŞLIĞINA ALINMA İSTEMLİ YAPILAN BAŞVURUNUN REDDİNE İLİŞKİN İŞLEMİN İPTALİ** (Dava Konusu İşlemin Davacı Tarafa 15.01.2015 Tarihinde Tebliğ Edildiği Hususunun Gerek Duyuru Belgesi Gerekse de Evrak Kaydına İlişkin İnternet Çıktısı İle Sabit Olduğu Görülmekle Dava Konusu İşlemin 15.01.2015 Tarihinde Davacı Tarafa Tebliğ Edildiği Anlaşıldığından 20.02.2015 Tarihinde Açılan Davanın Kanuni Süresi İçinde Açıldığı/Davanın Süre Aşımı Nedeniyle Reddine Karar Verilmesinde Hukuki İsbet Görülmediği)

• **DUYURU BELGESİ İLE TEBLİĞ** (Türk Vatandaşlığına Alınma İstemli Yapılan Başvurunun Reddine İlişkin İşlemin İptali - "Duyuru Belgesi" Başlıklı İşlemi İle Tebliğ Edildiği Görülmekle Birlikte Duyuru Belgesinde Farklı Tarihlerin Yer Aldığı Ancak Dava Konusu İşlemin Davacı Tarafa 15.01.2015 Tarihinde Tebliğ Edildiği Hususunun Gerek Duyuru Belgesi Gerekse de Evrak Kaydına İlişkin İnternet Çıktısı İle Sabit Olduğu Görülmekle Dava Konusu İşlemin 15.01.2015 Tarihinde Davacı Tarafa Tebliğ Edildiği Anlaşıldığından 20.02.2015 Tarihinde Açılan Davanın Kanuni Süresi İçinde Açıldığı)

• **TEBLİĞ BELGESİNDE FARKLI TARİHLERİN YER ALMASI** (Dava Konusu İşlemin Tebliğ Tarihine İlişkin Olarak Ortaya Çıkan Çelişkinin Giderilmesi İçin Söz Konusu İşlemin Davacıya Tebliğ Edildiği Tarihi Açık Net ve Anlaşılır Olarak Gösterir Bilgi ve Belgeler İle Evrak Kayıt Defterinin Anılan Uyuşmazlığın Çözümü İçin Gerekli Olan Kısımın Fotokopisinin Davalı İdare Tarafından Gönderilmesi Neticesinde Dava Konusu İşlemin Davacı Tarafa 15.01.2015 Tarihinde Tebliğ Edildiği Hususunun Gerek Duyuru Belgesi Gerekse de Evrak Kaydına İlişkin İnternet Çıktısı İle Sabit Olduğu Görülmekle 20.02.2015 Tarihinde Açılan Davanın Kanuni Süresi İçinde Açıldığıın Kabul Edileceği)

5901/m.10,11

2577/m.7,10

ÖZET : Gürcistan uyruklu olan davacı tarafından, Türk Vatandaşlığına alınması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin Antalya Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü işlemi ile tebliğ edilen İçişleri Bakanlığı işleminin iptali istenilmiştir.

Dava konusu işlemin davacıya Antalya Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü'nün "Duyuru Belgesi" başlıklı işlemi ile tebliğ edildiği görülmekle birlikte, duyuru belgesinde farklı tarihlerin yer aldığı; belgenin üst tarafında 15.01.2015 tarihinin yazıldığı; aynı şekilde alt kısmında da 15.01.2015 (15/01/2014 tarihi elle düzeltilerek 2015 olarak değiştirilmiş.) tarihinde e-imza ile imzalandığının tasdik edildiği; öte yandan, belgenin üzerinde elle 15/01/2014 tarihinin yazılı olduğunun görüldüğü, dava konusu işlemin tebliğ tarihine ilişkin olarak (2014-2015) ortaya çıkan çelişkinin giderilmesi için söz konusu işlemin davacıya tebliğ edildiği tarihi açık, net ve anlaşılır olarak gösterir bilgi ve belgeler ile evrak kayıt defterinin anılan uyuşmazlığın çözümü için gerekli olan kısmının fotokopisinin davalı idare tarafından gönderilmesinin istendiği, ara kararına cevaben idarece gönderilen 05.12.2018 tarihli dilekçe ve ekleri incelendiğinde; dava konusu işlemin davacı tarafa 15/01/2015 tarihinde tebliğ edildiği hususunun gerek duyuru belgesi, gerekse de evrak kaydına ilişkin internet çıktısı ile sabit olduğu görülmektedir. Bu durumda, dava konusu işlemin 15/01/2015 tarihinde davacı tarafa tebliğ edildiği anlaşıldığından, 20/02/2015 tarihinde açılan iş bu davanın kanuni süresi içinde açıldığı sonucuna varılmaktadır.İdare Mahkemesince, davanın esasının incelenmesi suretiyle bir karar verilmesi gerekirken, davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmesinde hukuki isabet görülmemiştir.

İSTEMİN KONUSU : Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 09/04/2015 tarih ve E:2015/328, K:2015/485 Sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Gürcistan uyruklu olan davacı tarafından, Türk Vatandaşlığına alınması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin 15/01/2015 tarih ve 1323 Sayılı Antalya Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü işlemi ile tebliğ edilen 27/09/2013 tarih ve 92460 Sayılı İçişleri Bakanlığı işleminin iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: Ankara 2. İdare Mahkemesince verilen 09/04/2015 tarih ve E:2015/328, K:2015/485 Sayılı kararda; davacının, Türk Vatandaşlığına alınması istemiyle davalı idareye yapmış olduğu başvurunun, 27/09/2013 tarih ve 1323 Sayılı işlem ile reddedildiği, bu işlemin davacıya 15/01/2014 tarihinde tebliğ edildiği, bu işleme karşı tebliğ tarihini izleyen 60 gün içerisinde yani en son (60. gün hafta sonu tatiline geldiği için izleyen gün) 17/03/2014 tarihinde dava açılması gerekirken, bu süre geçirildikten sonra 20/02/2015 tarihinde açılan davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesine olanak bulunmadığı, davacının, 27/09/2013 tarih ve 1323 Sayılı işlemin gerekçesini öğrenmeye yönelik olarak yapmış olduğu 20/01/2015 tarihli başvurusunun, yeni bir vatandaşlık başvurusu veya dava açma süresi içerisinde yapılan itiraz başvurusu olmadığı, bu sebeple dava açma süresini yeniden başlatmasının mümkün olmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle süre aşımı yönünden davanın reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı vekili tarafından, dava konusu işlemin müvekkiline 15/01/2015 tarihinde tebliğ edildiği, bu sebeple 20/02/2015 tarihinde açılan davanın süresinde olduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, davacının Türk vatandaşlığına alınma istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin dava konusu işlemin hukuka uygun olduğu, öte yandan, yasal süresi içinde açılmayan davanın süre aşımı nedeniyle reddi yolunda verilen idare mahkemesi kararında hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ DÜŞÜNCESİ :Temyiz isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

Karar veren Danıştay Onuncu Dairesince, 12/09/2018 tarihli ara kararı cevabının geldiği görülerek, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

KARAR : İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY :

Gürcistan uyruklu olan davacı tarafından, 01/06/2012 tarihinde 5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 11. maddesi uyarınca Türk vatandaşlığına alınma talebiyle İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne başvuruda bulunulmuştur.

Davacının Türk vatandaşlığına alınma talebi, 5901 Sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca dava konusu 27/09/2013 tarih ve 92460 Sayılı İçişleri Bakanlığı işlemi ile reddedilmiştir.

Söz konusu işlem davacıya Antalya Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü'nün "Duyuru Belgesi" başlıklı 15/01/2015 tarih ve 1323 Sayılı işlemi ile tebliğ edilmiştir.

Bunun üzerine 20/01/2015 tarihli dilekçeyle davacı vekili tarafından, tebliğ edilen evrakta başvurunun reddine ilişkin kararın bulunmadığı, söz konusu işleme karşı idari yargıda dava açılacağı için anılan kararın gönderilmesi istemiyle davalı idareye başvuruda bulunulmuştur.

Anılan yazıya İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından verilen 02/02/2015 tarih ve 9892 Sayılı cevap yazısında; vatandaşlık başvurusunun reddine ilişkin karar yazısının mahkeme kararı olmadan gönderilemeyeceği belirtilmiştir.

Bunun üzerine 20/02/2015 tarihinde bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 7. maddesinde, dava açma süresinin özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay'da ve İdare Mahkemelerinde altmış gün, vergi mahkemelerinde otuz gün olduğu, bu sürelerin idari uyuşmazlıklarda yazılı bildirim yapıldığı günü izleyen günden başlayacağı; "İdari makamların sükutu" başlıklı 10. maddesinde, ilgililerin haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilecekleri, altmış gün içinde bir cevap verilmezse isteğin reddedilmiş sayılacağı, altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilecekleri, altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse, ilgilinin bu cevabı istemin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebileceği, bu takdirde dava açma süresinin işlemeyeceği, ancak, bekleme süresinin başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçmeyeceği, dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilecekleri hükme bağlanmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Uyuşmazlıkta; Dairemizin 12/09/2018 tarih ve E:2015/2640 Sayılı ara kararıyla; dava konusu işlemin davacıya Antalya Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü'nün "Duyuru Belgesi" başlıklı işlemi ile tebliğ edildiği görülmekle birlikte, duyuru belgesinde farklı tarihlerin yer aldığı; belgenin üst tarafında 15/01/2015 tarihinin yazıldığı; aynı şekilde alt kısmında da A. Ferit Aras tarafından 15/01/2015 (15/01/2014 tarihi elle düzeltilerek 2015 olarak değiştirilmiş.) tarihinde e-imza ile imzalandığının tasdik edildiği; öte yandan, belgenin üzerinde elle 15/01/2014 tarihinin yazılı olduğunun görüldüğü, dava konusu işlemin tebliğ tarihine ilişkin olarak (2014-2015) ortaya çıkan çelişkinin giderilmesi için söz konusu işlemin davacıya tebliğ edildiği tarihi açık, net ve anlaşılır olarak gösterir bilgi ve belgeler ile evrak kayıt defterinin anılan uyuşmazlığın çözümü için gerekli olan kısmının fotokopisinin davalı idare tarafından gönderilmesinin istendiği, ara kararına cevaben idarece gönderilen 05/12/2018 tarihli dilekçe ve ekleri incelendiğinde; dava konusu işlemin davacı tarafa 15/01/2015 tarihinde tebliğ edildiği hususunun gerek duyuru belgesi, gerekse de evrak kaydına ilişkin internet çıktısı ile sabit olduğu görülmektedir.

Bu durumda, dava konusu işlemin 15/01/2015 tarihinde davacı tarafa tebliğ edildiği anlaşıldığından, 20/02/2015 tarihinde açılan iş bu davanın kanuni süresi içinde açıldığı sonucuna varılmaktadır.

İdare Mahkemesince, davanın esasının incelenmesi suretiyle bir karar verilmesi gerekirken, davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmesinde hukuki isabet görülmemiştir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 Sayılı Kanun'un 49. maddesine uygun bulunan davacı tarafın temyiz isteminin kabulüne,
2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle süre aşımı nedeniyle reddine ilişkin temyize konu Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 09/04/2015 tarih ve E:2015/328, K:2015/485 Sayılı kararının BOZULMASINA,
3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Mahkemeye gönderilmesine,
4. 2577 Sayılı Kanun'un (Geçici 8. maddesi uyarınca uygulanmasına devam edilen) 54. maddesinin 1. fıkrası uyarınca bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (on beş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 15.01.2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

T.C.

DANIŞTAY

10. DAİRE

E. 2014/296

K. 2019/2268

T. 20.3.2019

İSTEMİN KONUSU : İstanbul 3. İdare Mahkemesi'nin 16/07/2013 tarih ve E:2012/1744, K:2013/1204 Sayılı kararının temyizen inceenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Ahıska Türkü olduğundan bahisle ikamet tezkeresi alan ve 14/10/2012 tarihine kadar vize süresi bulunan Özbekistan uyruklu davacı hakkında, İstanbul İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü bünyesinde bulunan "Ahıska Türkü Komisyonu" tarafından, Ahıska Türkü olmadığı yönünde kanaate varıldığından bahisle, davacının ikamet tezkeresinin iptal edilerek, vize süresinin sonunda sınır dışına çıkış yapması gerektiği yönünde tesis edilen 01/08/2012 tarihli davalı idare işleminin iptali istenilmektedir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: İstanbul 3. İdare Mahkemesi'nin 16/07/2013 tarih ve E:2012/1744, K:2013/1204 kararıyla; Özbekistan uyruklu olan davacının, Ahıska Türkü olup olmadığına ilişkin resmi bilgi ve belgeler noktasında, belgelerin gerçeği yansıtmadığına ilişkin bir tespitin bulunmadığı gibi davacının Kırklareli Valiliğinden "Ahıska Türkü Amaçlı" ikamet tezkeresi aldığından da sabit olduğu, bu bakımdan bir şahsın Ahıska Türklerinin dili, tarihi, gelenekleri, örf- adetleri ve yemekleri hakkında yeteri kadar bilgisi bulunmamasının Ahıska Türkü olmadığı yönünde kanaat uyandırsa da (ki ilgili komisyon kararından bu husus ta tam olarak anlaşılammaktadır. Zira davacının hangi soruya ne cevap verdiği belirli değildir) bu hususun başlı başına o kişinin Ahıska Türkü olmadığı sonucunu kesin olarak ortaya koymayacağı, bu nedenle davacı hakkında Ahıska Türkü olmadığı noktasında somut ve açık bir tespit yapılmadığı ve işlemin kanaate dayalı olarak tesis edildiği sonucuna ulaşıldığından, dava konusu işlemin hukuka uygun bulunmadığı gerekçesiyle iptaline karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davalı idare tarafından, "Ahıska Türkü" olarak müracaatta bulunan yabancıların, Ahıska Türkü olup olmadıklarının tespiti amaçlı illerde 5901 Sayılı Vatandaşlık Kanunu uyarınca Vatandaşlık Başvuru İnceleme Komisyonları oluşturulduğu, bu kapsamda daha önce Kırklareli Valiliğinden "Ahıska Türkü Amaçlı" ikamet tezkeresi alan Özbekistan uyruklu davacının, 24/07/2012 tarihinde İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şube Müdürlüğüne başvurarak "Ahıska Türkü Amaçlı" ikamet tezkeresi temdit talebinde bulunması üzerine, gerekli incelemelerin yapılabilmesi için İl Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğünde 31/07/2012 tarihinde yapılacak olan "Vatandaşlık Başvuru İnceleme Komisyonuna" katılması gerektiği davacıya bildirilmiş ve müracaatı kabul edilmişse de, anılan Komisyonun 31/07/2012 tarihli toplantısında yapılan değerlendirme sonucu davacının Ahıska Türkü olmadığı kanaatine varıldığından dava konusu işlemin tesis edildiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davacı tarafından savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ

ERSİN YILMAZ'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onuncu Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra dava konusu işlemin İstanbul Valiliği tarafından tesis edildiği anlaşıldığından davalı konumunda bulunan İçişleri Bakanlığı İstanbul Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesi hasım mevkiinden çıkartılarak gereği görüldü:

KARAR : İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY :

Özbekistan uyruklu olan davacıya daha önce Kırklareli Valiliğinden "Ahıska Türkü Amaçlı" ikamet tezkeresi verilmiştir.

Davacı tarafından, 24/07/2012 tarihinde İstanbul İli Emniyet Yabancılar Şube Müdürlüğüne başvurularak, yakınlarının İstanbul iline taşındığından bahisle "Ahıska Türkü Amaçlı" ikamet tezkeresinin temdit edilmesi talebinde bulunulmuştur.

Söz konusu başvuru üzerine davacıya, 30/07/2012 tarih ve 49.02.M9. sayılı İstanbul Valiliği İl Emniyet Müdürlüğünce düzenlenen müracaat belgesi ile başvurusuna ilişkin gerekli incelemelerin yapılabilmesi için İl Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğünde 31/07/2012 salı günü 14.00'da yapılacak olan "Vatandaşlık Başvuru İnceleme Komisyonuna" katılması gerektiği tebliğ edilmiştir.

Sonrasında, İstanbul Valiliği Vatandaşlık Başvuru İnceleme Komisyonu'nca düzenlenen "Ahıska Türkü Mülakat Tutanağı" başlıklı 31/07/2012 tarihli belgede; inceleme komisyonu tarafından davacı ile yapılan mülakatta, davacıya yöneltilen sorulardan, davacının Ahıska Türklerinin dili, tarihi, gelenekleri, örf-adetleri ve yemekleri hakkında yeteri kadar bilgisinin bulunmadığı ve komisyona sunduğu belgelerden Ahıska Türkü olmadığı kanaatine varıldığı belirtilmiştir.

Bunun üzerine, Ahıska Türkü olmadığı kanaatine varılan davacının, ikamet tezkeresinin iptal edilerek, vize süresinin sonunda sınır dışına çıkış yapması gerektiğine ilişkin olarak dava konusu işlem tesis edilmiş ve söz konusu işlemin iptali istemiyle de bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

Dava konusu işlem tarihinde yürürlükte bulunan 5683 Sayılı Yabancıların Türkiye'de Seyahat ve İkametleri Hakkında Kanun'un, "İkamet tezkeresinin reddolunacağı haller" başlıklı 7. maddesinde,

"A) Sırf iş tutmak için gelecek sanat ve meslek erbabı olup da tutacağı iş, kanunlar gereğince Türk vatandaşlarına hasredilmiş bulunan,

B-) Türk kanun veya örf ve adetleriyle yahut siyasi icabatla telif edilemeyecek durumda olan veya faaliyette bulunan,

C-) Türkiye'de kalmak istediği müddet zarfında yaşamak için maddi imkanları meşru bir şekilde temin edemeyeceği sabit olan,

D-) Türkiye'ye girmesi memnu olup da her nasılsa girmiş bulunan,

E-) Türkiye'de oturduğu müddetçe huzur ve asayiş ihlal eden,

Yabancılarla ikamet tezkeresi verilemez" hükmü; "İkamet tezkerelerinin süresi" başlıklı 9. maddesinde, "ikamet tezkerelerinin süresinin beş yıl olduğu, ... süresi biten ikamet tezkeresi üzerinde en fazla dört defa uzatma işlemi yapılabileceği" hükmü; "Muzır şahıslar" başlıklı 19. maddesinde ise İçişleri Bakanlığınca memlekette kalması umumi güvenliğe, siyasi ve idari icaplara aykırı sayılan yabancıların verilecek muayyen müddet zarfında Türkiye'den çıkmağa davet olunacağı, bu müddetin sonunda Türkiye'yi terketmeyenlerin sınır dışı edilebileceği kurala bağlanmıştır.

02/07/1992 tarih ve 3835 Sayılı Ahıska Türklerinin Türkiye'ye Kabulü ve İskânına Dair Kanun'un 1. maddesinde, Eski Sovyetler Birliğini oluşturan cumhuriyetlerde dağınık halde yaşayan ve "Ahıska Türkleri" olarak adlandırılan soydaşlarımızdan Türkiye'ye gelmek isteyenlerin, en zor durumda bulunanlardan başlamak üzere, Bakanlar Kurulunca belirlenecek yıllık sayıyı aşmamak kaydıyla, serbest veya iskanlı göçmen olarak kabul olunabilecekleri; bunların kabulleri ve iskanlarının bu Yasa ile 2510 Sayılı İskan Kanunu hükümlerine göre yapılacağı hükme bağlanmıştır.

18/03/2008 tarih ve 030 Sayılı "Ahıska Türkleri" konulu Genelge'nin "Başvuru ile İlgili Genel Esaslar" başlığı altında şu hükümlere yer verilmiştir:

".....

c-) Ahıska Türkü olarak müracaat eden kişilerle ilgili yapılan araştırma, inceleme, bilgi ve belge kontrolü ile şahıslarla bizzat yapılan mülakatlarda aşağıdaki bilgilerden de yararlanılacaktır;

-Öncelikle ikamet beyannamelerindeki bilgilerin doğruluğu tespit edilecektir.

-Özellikle şahsın isminde sonradan bir değişiklik olup olmadığı sorulacak, değişiklik varsa kayda geçirilecektir.

-Müracaat edenin doğum yeri tetkik edilirken daha önce Ahıska Türklerinin sürgün edildikleri bölgeler olup olmadığına dikkat edilecektir. (Ahıska Türklerinin anayurtları Güney Gürcistan olup, 1944 yılında Stalin döneminde Orta Asya Ülkelerine sürgün edilmişlerdir.)

-Yine aynı şekilde ebeveynlerinin doğum yerlerinin Ahıska Bölgesi olup olmadığına bakılacaktır.

-Pasaport veya diğer belgelerin tetkikinden gerek kendisini gerekse aile büyüğünün isimlerinin Türk isimlerine olan yakınlıkları tetkik edilecektir.

-Konuştuğu Türkçenin lehçesine ve seviyesine bakılacaktır.

-Ahıska Türklerinin geçmişleri ile ilgili olarak tarih bilgisine ve Ahıska Türklerinin yaşadıkları bölgelere ait bilgiye sahip olup olmadıklarına bakılacaktır.

-Ahıska Türklerinin yaşantıları ile ilgili gelenek, görenek, örf ve adetlere ilişkin bilgilere sahip olup olmadıkları tetkik edilecektir.

-Türkiye'de daha önce soydaş uygulamaları kapsamında ikamet izni verilen veya vatandaşlığımıza alınan yakınları bulunup bulunmadığı araştırılacak varsa adres ve telefonları alınarak gerektiğinde buralardan da sorulacaktır.

-Eski Sovyetleri Birliği, Türk Cumhuriyetlerinden gelenlerin tabiiyetinde buldukları Devlet Arşivlerinden veya Gürcistan Devletinin arşiv kayıtlarından; anne/baba, büyükanne/büyükbaba veya diğer yakın akrabalarının sürgün edildiğine, sürgün olarak geldiğine dair usulüne uygun olarak alınmış ve onaylanmış doğum kayıtları da dahil olmak üzere her türlü bilgi, belge ve arşiv kayıtlarını gösterir "Arşiv Belgeleri" incelenerek karar mekanizması içerisine alınarak, şahsın Ahıska Türkü olup olmadığı tetkik edilmek üzere değerlendirilmeye alınacaktır.

-Gerek Dış Temsilciliklerimizden, gerekse daha önce yaşadıkları ülke makamlarından usulüne uygun olarak alınmış ve onaylanmış Ahıska Türkü olduğuna dair bilgi ve belgeler incelenecektir.

-Soy tespiti konusunda yabancının bunlardan başka ileri süreceği bilgi ve resmi belgeler de gözönünde bulundurulacaktır."

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Yukarıda aktarılan Genelge uyarınca, Ahıska Türklerine ikamet tezkeresi verilirken ilgili birimlerce yapılacak incelemede, başvuran kişilerin, Ahıska Türklerinin geçmişleri ile ilgili olarak tarih bilgisine ve Ahıska Türklerinin yaşadıkları bölgelere ait bilgiye sahip olup olmadıklarına bakılacağı, yine Ahıska Türklerinin yaşantıları ile ilgili gelenek, görenek, örf ve adetlere ilişkin bilgilere sahip olup olmadıkları yönünden tetkik edileceği görülmektedir.

Diğer taraftan, 5683 Sayılı Kanun hükümlerinde yer alan, siyasi ve idari icaplara aykırı hareket, örf ve adetle yahut siyasi icabatla telif edilemeyecek durum, kamu düzenini bozmak niyeti, kamu düzenini bozanlara katılmak yada yardım etmek amacıyla geldiğinin sezilmesi gibi tanımlamalarla idareye yurda girişine izin verilecek veya yurtda kalmasına izin verilecek yabancılarla ilgili olarak karar almak konusunda geniş takdir yetkisi tanındığı açıktır.

Uyuşmazlıkta, kendisine, Kırklareli Valiliğince "Ahıska Türkü Amaçlı" ikamet tezkeresi verilen Özbekistan uyruklu olan davacı tarafından, 24/07/2012 tarihinde İstanbul İl Emniyet Yabancılar Şube Müdürlüğüne başvurulurken, İstanbul ilinde ikamet etmek amacıyla "Ahıska Türkü Amaçlı" ikamet tezkeresinin uzatılması istemiyle başvuruda bulunulduğu, söz konusu başvuruya ilişkin olarak yapılan inceleme sonucu İstanbul Valiliği Vatandaşlık Başvuru İnceleme Komisyonu'nca düzenlenen "Ahıska Türkü Mülakat Tutanağı" başlıklı 31/07/2012 tarihli belgede, davacıya yöneltilen sorulardan, davacının Ahıska Türklerinin dili, tarihi, gelenekleri, örf-adetleri ve yemekleri hakkında yeteri kadar bilgisinin bulunmadığı ve komisyona sunduğu belgelerden Ahıska Türkü olmadığı kanaatine varılması üzerine davacı hakkında Ahıska Türkü olmadığından bahisle dava konusu işlemin tesis edildiği görülmektedir.

Bu haliyle Ahıska Türkü olduğundan bahisle kendisine ikamet izni verilen davacının, yapılan inceleme sonunda Ahıska Türkü olmadığından mevzuata uygun olarak tespit edilmesi üzerine kendisine verilen ikamet izninin iptal edilerek vize süresi sonunda Türkiye'den çıkışı yapması gerektiği yolunda tesis edilen dava konusu işlemden hukuka aykırılık bulunmadığından, dava konusu işlemin iptali yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle;

1. Davalı idarenin temyiz isteminin kabulüne,

2. Yukarıda özetlenen gerekçeyle dava konusu işlemin iptaline ilişkin temyize konu İstanbul 3. İdare Mahkemesi'nin 16/07/2013 tarih ve E:2012/1744, K:2013/1204 Sayılı kararının BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Mahkemeye gönderilmesine,

4. 2577 Sayılı Kanun'un (Geçici 8. maddesi uyarınca uygulanmasına devam edilen) 54. maddesinin 1. fıkrası uyarınca bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (on beş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 20/03/2019 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

(X)-KARŞI OY :

Davalı idarenin temyiz isteminin reddedilerek, dava konusu işlemin iptaline yönelik mahkeme kararının onanması gerektiği düşüncesi ile mahkeme kararının bozulmasına ilişkin Daire kararına katılmıyoruz.

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ GENEL KURULU

E. 2004/3

K. 2005/2371

T. 6.10.2005

• **NAZIM HİKMET RAN'IN VATANDAŞLIKTAN İSKAT KARARI (Nüfus Kütüğüne Tesciline İlişkin İşlemin İptali İstemi - Bir Vatandaş Olarak Davacının Kişisel ve Meşru Menfaatinin de İhlal Edildiği/Sübjektif Ehliyetinin Varlığı)**

• **VATANDAŞLIKTAN İSKAT KARARI (Nazım Hikmet Ran'ın/Nüfus Kütüğüne Tesciline İlişkin İşlemin İptali İstemi - Sübjektif Ehliyet/Bir Vatandaş Olarak Davacının Kişisel ve Meşru Menfaatinin de İhlal Edildiği)**

• **SÜBJEKTİF EHLİYET (Nazım Hikmet Ran'ın Vatandaşlıktan İskat Kararının Nüfus Kütüğüne Tesciline İlişkin İşlemin İptali İstemi - Bir Vatandaş Olarak Davacının Kişisel ve Meşru Menfaatinin de İhlal Edildiği/Sübjektif Ehliyetinin Varlığı)**

• **KİŞİSEL VE MEŞRU MENFAAT (Nazım Hikmet Ran'ın Vatandaşlıktan İskat Kararının Nüfus Kütüğüne Tesciline İlişkin İşlemin Bir Vatandaş Olarak Davacının da İhlal Ettiği - Sübjektif Ehliyetinin Varlığı/İptalini İsteyebileceği)**

2577/m. 2

403/m. 34

ÖZET : Nazım Hikmet Ran Türk dünyasının ve 20. Yüzyıl dünya edebiyatının en büyük şairlerinden olup, milletlerarası bir kurum olan UNESCO'nun, şairin 100. doğum yılı anısına 2002 yılını Nazım Hikmet Yılı ilan etmesi bu gerçeğin bir tasdiki olmaktadır. Nazım Hikmet'in Türk ve Doğu halklarının şiirini büyük ölçüde etkilemiş, şiirde yeni yollar açmış, geçmiş ve gelecek yüzyılların ebediyen yaşayacak bir klasiği olması itibarıyla, hakkındaki vatandaşlıktan iskat kararının nüfus kütüğüne tesciline ilişkin işlemin iptali istemi ile açılan bu davada, davacının güncel menfaati bulunduğu gibi, adı geçen şairin, ulusal sınırları da aşarak dünya çapında kabul görmüş bir sanatçı olması nedeniyle, bir vatandaş olarak davacının kişisel ve meşru menfaatinin de ihlal edildiği anlaşıldığından, bakılan davada, davacının sübjektif ehliyetinin varlığı kabul edilmek suretiyle davanın esasının incelenmesi gerekmektedir.

İstemin Özeti : Danıştay Onuncu Dairesinin 29.1.2003 günlü, E:2002/2371, K:2003/302 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması, davacı tarafından istenilmektedir.

Başbakanlığın ve İçişleri Bakanlığının Savunmalarının Özeti: Danıştay Onuncu Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi Pınar Kara'nın Düşüncesi: Ulusal sınırları da aşarak dünya çapında kabul görmüş ve doğumunun 100. yılında evrensel olarak anılmış bir sanatçı hakkındaki vatandaşlıktan iskat kararının nüfus kütüğüne tesciline dair işlemin iptali istemi ile açılan davada, sübjektif ehliyet koşulunun geniş yorumlanması gerektiği gerekçesi ile temyiz isteminin kabulü ile Daire kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Emin Celalettin Özkan'ın Düşüncesi: Danıştay dava dairelerine verilen kararların temyizen incelenerek bozulabilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen nedenlerin bulunması gerekmektedir.

Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, söz konusu maddede yazılı nedenlerden hiçbirisine uymadığından, istemin reddi ile temyiz edilen Danıştay Onuncu Dairesince verilen kararın onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca 2577 sayılı Kanunun 17. maddesine göre davacının duruşma istemi kabul edilmeyerek, dosya incelendi, gereği görüldü:

KARAR : Dava, Şair Nazım Hikmet Ran'ın TC. Vatandaşlığından İskatına ilişkin 25.7.1951 günlü, 3/13401 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının geçersiz kaldığı ve uygulanamayacağı hususunun tespiti ile nüfus kaydında 8.3.2002 günlü, VGF 90 nolu form düzenleterek ve düzenleyerek vatandaşlıktan iskatın nüfus kütüğüne tesciline ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay Onuncu Dairesi 29.1.2003 günlü, E:2002/2371, K:2003/302 sayılı kararıyla; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesi "a" fıkrasında, idari işlem hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davaların iptal davaları olarak tanımlandığı ve sübjektif ehliyet koşulunun "menfaat ihlali" olarak yer aldığı, iptal davasının içtihat ve doktrinde belirlenen hukuki nitelikleri gözönüne alındığında, idare hukuku alanında tek taraflı irade açıklamasıyla kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte tesis edilen idari işlemlerin ancak bu idari işlemle meşru, kişisel ve güncel bir menfaat ilgisi kurulabilenler tarafından iptal davasına konu edilebileceğinin kabulünün zorunlu olduğu, Türk Vatandaşlığı Kanununun 34. maddesinde yer alan "Kaybettirme ve çıkarma kararları şahsıdır, ilgilinin eş ve çocuklarına tesir etmez." hükmü karşısında dava açma hakkının esas hak sahibine ait olacağı, vatandaşlık hakkının şahsa bağlı haklardan olduğu ve dava konusu işleme dayanak oluşturan Bakanlar Kurulu Kararının da dava konusu edilmediği gözönüne alındığında vatandaşlığın kaybettilmesine ilişkin kararın nüfus kütüğüne tesciline ilişkin işlem ile davacının doğrudan bir ilişkisinin bulunmadığı gerekçesi ile davanın ehliyet yönünden reddine karar vermiştir.

Davacı, 1951 tarihli Bakanlar Kurulu kararının 51 yıl sonra davalı İçişleri Bakanlığınca tescili yoluna gidilmesinin hukuka aykırı olduğunu, Nazım Hikmet Ran'ın 1963 yılında öldüğünü, dolayısıyla Nazım Hikmet'in şahsı ile ilgili, sonradan tesis edilen hukuka aykırı işlemlerin hiçbir zaman yargı denetimine tabi olamayacağını, oysa idari bir işlemin yargısal denetiminin yapılmamasının hukuk devletinde söz konusu olamayacağını, çağına ve topluma karşı duyarlı ve sorumluluk duygusu taşıyan her aydının evrensel bir sanatçının ölümünden sonra gerçekleşen hukuk dışı bir uygulama karşısında duyarsız kalamayacağını öne sürmekte ve Daire kararının temyizen incelenerek bozulmasına karar verilmesini istemektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2 nci maddesinin 1 inci bendinin (a) alt bendinde iptal davasının sübjektif ehliyet koşulu "menfaat ihlali" olarak yer almışken; bu koşul, 4001 sayılı Kanunla; çevre, tarihi ve kültürel değerlerin korunması ve İmar Uygulamaları gibi Kamu yararını yakından ilgilendiren hususlar hariç olmak üzere "kişisel hak ihlali" olarak değiştirilmiş; ancak, 2. maddenin 1. bendinin (a) alt bendi; 10.4.1996 günlü, 22607 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 21.9.1995 günlü, E: 1995/27, K: 1995/47 sayılı kararıyla, idari işlemlere karşı iptal davası açabilmek için, idare hukukunun genel esaslarına aykırı biçimde, idari işlemin davacının "kişisel hakkını ihlal" etmiş olması koşulu getirilmesinin hak arama özgürlüğünün kısıtlandığı ve birçok işleme karşı dava yolunu kapattığı, bu haliyle hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı gerekçesiyle Anayasanın 2. ve 36. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiş, iptal nedeniyle doğan hukuksal boşluğun giderilmesi için iptal kararının Resmi Gazetede yayımından itibaren üç ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin yukarıda belirtilen iptal kararında öngörülen sürede, söz konusu hukuksal boşluğu dolduracak bir yasal düzenleme getirilmemiş olmakla birlikte idari yargı yerleri içtihat yoluyla iptal davalarını açabilmek için menfaat ilgisini aramışlardır. Ancak daha sonra bu yasal boşluk giderilmiş ve 2577 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 1 inci bendinin (a) alt bendi 4577 sayılı Kanunla yeniden düzenlenerek, iptal davaları "idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan" davalar olarak tanımlanmıştır.

Dolayısıyla iptal davasının gerek anılan maddede, gerekse içtihat ve doktrinde belirlenen hukuki nitelikleri gözönüne alındığında, idare hukuku alanında tek taraflı irade açıklamasıyla kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte tesis edilen idari işlemlerin ancak bu idari işlemle meşru, kişisel ve güncel bir menfaat ilgisi kurabilenler tarafından iptal davasına konu edilebileceğinin kabulü zorunlu bulunmaktadır.

Taraf ilişkisinin kurulması için gerekli olan kişisel, meşru ve güncel bir menfaat alakasının varlığı, davanın niteliğine ve özelliğine göre idari yargı yerlerinde belirlenmekte, davacının idari işlemlerle ciddi ve makul, maddi ve manevi bir ilişkisinin bulunduğu anlaşılması, dava açma ehliyeti için yeterli sayılmaktadır.

Ayrıca, iptal davaları ile; idari işlemlerin hukuka uygun olup olmadığının saptanmasına, hukukun üstünlüğünün sağlanmasına, böylece de idarenin hukuka bağlılığının belirlenmesine, sonuçta hukuk devleti ilkesinin gerçekleştirilebilmesine olanak sağlandığından bu davalarda menfaat ilişkisinin bu amaç doğrultusunda yorumlanması gerekmektedir.

Nazım Hikmet Türk dünyasının ve 20. Yüzyıl dünya edebiyatının en büyük şairlerinden olup, milletlerarası bir kurum olan UNESCO'nun, şairin 100. doğum yılı anısına 2002 yılını Nazım Hikmet Yılı ilan etmesi bu gerçeğin bir tasdiki olmaktadır. Nazım Hikmet'in Türk ve Doğu halklarının şiirini büyük ölçüde etkilemiş, şiirde yeni yollar açmış, geçmiş ve gelecek yüzyılların ebediyen yaşayacak bir klasiği olması itibarıyla, hakkındaki vatandaşlıktan ıskat kararının nüfus kütüğüne tesciline ilişkin işlemin iptali istemi ile açılan bu davada, davacının güncel menfaati bulunduğu gibi, adı geçen şairin, ulusal sınırları da aşarak dünya çapında kabul görmüş bir sanatçı olması nedeniyle, bir vatandaş olarak davacının kişisel ve meşru menfaatinin de ihlal edildiği anlaşıldığından, bakılan davada, davacının sübjektif ehliyetinin varlığı kabul edilmek suretiyle davanın esasının incelenmesi gerekmektedir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, davacının temyiz isteminin kabulü ile Danıştay Onuncu Dairesinin 29.1.2003 günlü, E:2002/2371, K:2003/302 sayılı kararının BOZULMASINA, dosyanın adı geçen Daireye gönderilmesine 6.10.2005 günü oyçokluğu ile karar verildi.

KARŞI OY :

Temyiz isteminin reddi ile usul ve hukuka uygun bulunan Daire kararının onanması gerektiği oyu ile aksi yönde oluşan karara katılmıyoruz.